

Sunday Chabura

הלכות יחוד

עם הרבה נשים
הליכתה אצל רופא

מראה מקומות

(א) מתנ' קידושין פ: לא יתיחד אדם עם שתי נשים. עי' רש"י ד"ה עם ב' נשים

(ב) עי' ספר בינת אדם אות ט"ז (בסוף ספר חכמת אדם) שמביא רא"י נפלא מהגמ' שם, שיחוד עם ב' נשים אינו אסור אלא מדרבנן

(ג) מתנ' קידושין פ"ב. כל שעסקיו עם הנשים לא יתיחד עם הנשים. עי' רש"י ד"ה לא יתיחד שכתב שאפילו עם הרבה נשים, אסור. והיינו משום שלבו גס בהו... אבל שאר אנשים מותר להתיחד עם ג' או ד' נשים

(ד) תוס' שם ד"ה לא יתיחד הק' מהא דאיתא בגמ' אנשים מבפנים ונשים מבחוץ חוששין משום יחוד. דהיינו שחוששין שאחד מהאנשים ילכו לחדר הנשים ויהיה שם איסור יחוד. דמשמע שאפילו מי שאין מלאכתו עם הנשים אסור ליחד עם נשים הרבה

(ה) רמב"ם הל' איסורי ביאה פכ"ב ה"ט פסק שלא יתיחד אדם אחד אפילו עם הרבה נשים (כדעת התוס') עיי"ש המשך דבריו בני שעסקו עם הנשים. ומ"מ שם ד"ה אפילו

(ז) שולחן ערוך אבהע"ז סימן כ"ב סעיף ה' פסק כדעת הרמב"ם. מיהו הרמ"א מביא יש מתירין בנשים הרבה אם אין עסקו עמהן (דעת רש"י)

(ח) חכמת אדם שער בית הנשים כלל קכ"ו סעיף ד' מביא ב' הנ"ל באופן שקול ואינו מכריע. וכן בקיצור שו"ע סימן קנ"ב סעיף ג'

(ט) אגרות משה אבהע"ז ח"ד סימן ס"ה אות י"ד מביא הרא"ש שמסביר שיטת רש"י מדוע מותר עם יותר מב' נשים. וכתב שהוא משום שא"א לבעול את כולן ומשו"ה יש שמירה מהאשה שלא יבעול. והאג"מ מסביר שדעת הרמ" הוא שחוששין ליחידים שיכולין לבעול.

נ.ב. אג"מ שם אות א' מסביר כמה סברות ואופנים שמותר לאשה ללכת לבדוק אצל רופא

קח א מני פטיו מהל'
למס המצוות הלכה
ד:

ק ב ג מני פכיי מהל'
למס המצוות הלכה
ה:
קב למין קבה טוהס:
למס המצוות הלכה
ו:
קד ד מני סס טעס:
למס המצוות הלכה
ז:
קה ה מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
ח:
קה ט מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
ט:
קק י מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
י:

קכ יא מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יא:
קכ יב מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יב:
קכ יג מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יג:
קכ יד מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יד:
קכ טו מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
טו:
קכ טז מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
טז:
קכ יז מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יז:
קכ יח מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יח:
קכ יט מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
יט:
קכ כ מני טס פכיל:
למס המצוות הלכה
כ:

פרק רביעי קדושין

פ: עשרה יוחסין

רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו. משמע דלרבנן אפילו אשתו עמו אסור להתייחד עם שתי נשים ואפילו לרבי שמעון נמי עס עמי נשים ואשתו עמו הוא דרבי אכל עם אשה אחת אפילו אשתו עמו אסור וקשה מההיא עמו.

נקורים נקורים בעיסה תולין לא אוכלין ולא שורפין א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם איתא הנקיד מודע דיע ודילמא בלעתניהו עיסה א"ר יוחנן דבר זה שמע ברבי ופירושו לא שמע *לא שנו אלא במשקים צלולים שבבריה ייל תינוק ניכר בה אבל משקים עכור **מתני'** לא יתייחד אדם עם שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים וזו בזמן שאשתו עמו וישן עמהם בפונדק מפני שאשתו משמרתו וישיב עמו אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר ואם הגדילו זו ישנה בכסותה זה ישן בכ' **גמ'** מ"ט תנא דבי אליהו הואיל ונשים דעתן קלות עליהו מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל רמו ליתוד מן התורה מנין שנאמר כי יסיתך אחיך בן אבך וכי בן אב מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה פשטיה דקרא במאי כתיב אב או אביו לא מביעיא קאמר לא מביעיא בן אב דסני ליה ועייין ליה עצות רעות אלא אפילו בן אב דלא סני ליה אימא צייתי ליה קמ"ל נימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא וכל שלשים יום יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף שאול אחד ושתי נשים אפילו חימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצירה ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק מה יתאונן אדם חי גבר על חמאיו אפילו בשעת אנינותו של אדם יצרו מתנבר עליו ואבא שאול כי כתיב הוא במתערם על מדותיו וכי גבר על חמאיו דיו חיים שנתתי לו ורבנן כי ההוא מעשה דההיא איתתא דהיה עובדא ואפיקתיה:

אבל אשה אחת: אומר רבי יהודה אומר רב לא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה נמו לא הוה מעשה והוציאהו עשרה בכמה אבא רב יוסף תדע דמחברי בי עשרה וגבי כשורא ולא מביספי מהדדי נימא מסייע ליה מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמוא יבא עליה בדרך תלמידי חכמים אין אינשי דעלמא לא שאני תלמידי חכמים ידיעי לאתרוי

לקוברו. לשון אחר מזורי הוקן ולא גרסין ורבנן אלא כולה נמצא שאלו גריס דיו חיים שנתי לו כי ההיא איתתא דלמרין ננועד קען (קד כ:): שקסתה על מתה יותר מדאי עד שמתו ו צניה והיא אחרתם מתמת שנתאוננה על מדותיו. דהוה עובדא ואפיקתיה עשרה אנשים במבדא. מחוקק שהיא מתה וקלקלו עמה ואשת איש היתה: דמחברי עשרה וגבי כשורא. שים צה משוי לעשרה: מוסריים לו. ציט דין מי שקנה לאשתו ונסתרה והוא מעלה להשקותה מוסרין לו ציט דין שבעירי שני תלמידי חכמים שמה יבא עליה כדרך סמרי נאסרה עליו כדתנן (מוטה דף כו:): נעמאה נעמאה אחד נעגל ואחד נעגל על כ"ב בא עליה שוכ און המים טדקין אותה דכתיב (מגדל ה) ונקח האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון האיש מנוקה מעון און אשתו את אשתו ונמצא שם שמים נמחק נעגלה: לאתרוי

מסורת הש"ס

(א) ע"פ סה" ט (ב) נטז
(ג) ע"פ טו: ע"פ טז:
סנהדרין כג: ע"פ טז:
(ד) גירושין כג: וס'
(ה) מ"ק כד:
שמות פ"ג (ו) סוטה ו:
ע"פ כה: ע"פ טז: (ז) פטו
(ח) ליל כז: טו (ט) נ"ל
מ"ד מעד קען טז:
וכי מ"הס"ח ון מ"ה:
שפטי דהכ"ל:

הנהגות חב"ח
(ב) רש"י ד"ס ורבנן וכו'
כי הוא עובד דההיא
איתתא דהוה עובדא
ואפיקתיה: (ג) ת"כ
ד"ה ר' שמעון וכו' לך
נמא סמרי דלרבנן נמי
א"ר אבא: (ד) ד"ה כז:
וכי מ"הס"ח וכו' מ"ה:
שפטי דהכ"ל:
ט' לחוס:

הנהגות הגר"א
(א) (ליקוט) מתני'
כפוס שאשתו עמו. רבי
תויב ור"ף אינם טענה
דמי' אבא קשה ל"ל
עניה וכו' טענה דמתני'
אין סמרי דלרבנן אלא
אבא דמ"ק קאמר כי נשים
נקט ג"כ ריש וכו' וכו'
כמה מקומות רש"י
למסר ולדעת און נ"מ
דמ"ה הלכה כר"ס
דסנהדרין דע"פ (כ"ה כ')
כומיה וכו' לפי מוס'
שפטי' לקמן כל
שפטי' כי ר"ל אפילו
אשתו עמו דקתם טעם
כר"ס ולכן אמרו פ"ה
עם שנתת חכ"ס וכו' וכו'
ת"כ היא כון דקאי
אלמלה דלך ממוקם
שמהר אכל עבר פירושי
אין מחזיקין כיון דלא
יומר למלה מה כ"ל:

תורה אור השלם
(א) כי יסיתך אחיך בן
אבך או בן אבך או בן
אשת אבך או בן
אשת אבך או בן
אבך או בן אשת אבך
אשר נתקשר בשר
לאבך ולבן אבך ולבן
אשת אבך או בן אשת
אבך או בן אבך או בן
אשת אבך או בן אשת
אבך או בן אשת אבך
(ב) ת"כ וכו' וכו'
(ג) ת"כ וכו' וכו'
(ד) ת"כ וכו' וכו'

הנהגות יצוינים
(א) דקרא שתי נשים אבא
כי או ארכט מותר ושני
ל קמן כ' ע"א ד"ה לא
יתחיהו ר' (ב) (ג) וכו'
ת"כ וכו' וכו' (ד) דבר
ח"ס שם: (ה) דבר
נזקף נמי: (ו) דבר
ויב"ה וכו' דבר
(ז) דבר וכו' דבר
(ח) דבר וכו' דבר
(ט) דבר וכו' דבר
(י) דבר וכו' דבר
(יא) דבר וכו' דבר
(יב) דבר וכו' דבר
(יג) דבר וכו' דבר
(יד) דבר וכו' דבר
(טו) דבר וכו' דבר
(טז) דבר וכו' דבר
(יז) דבר וכו' דבר
(יח) דבר וכו' דבר
(יט) דבר וכו' דבר
(כ) דבר וכו' דבר

והוציאהו עשרה. פרושם לאשת איש אנה. בכמה. הון לעל לעברה כען קובי מת שלם יכיש (פ"ו טז). לאשת איש הון לעל מחוקק מתה לקלקל עמה (סוטה טז). שפא יבא עליה בדרך. סגרי לנקהה פרושלים נביד הגדול (טז).

תשובה הנה לפי דעת הרא"ש שהביא בשלחן ערוך אבן העזר סימן ה' סעיף י' דאפילו על ידי חולי פסול פשיטא שהוא פסול אך לפי מה שהכריעו האחרונים שם דלא כרא"ש אלא כרמב"ם דעל ידי חולי כשר צריך עיון אם זה נקרא על ידי מעשה דשמה דוקא אם היה המעשה על ידי אדם פסול אבל מה שנעשה אחר כך על ידי חולי אף שהגורם היה על ידי מעשה כשר ומה שכתוב ברמב"ם ובשלחן ערוך או הכהו קוץ יש לומר שהקוץ כרתו או נקבו אבל אם הכהו קוץ מכה בעלמא דק שמכה זו גרם לו חולי ועל ידי זה ניקב ונכרת יש לומר דכשר ונראה לי דפסול שהרי כתבו שם הרמב"ם ושלחן ערוך או שחלה מחמת גופו ובטלו כו' או שנולד בהם שחין ומדלא כתב או שחלה גופו ובטלו כו' אלא על כרחך דרצה לומר דדוקא חלה מחמת עצמו בלא שום מעשה אבל כל שנעשה בו איזה מעשה בין על ידי אדם ובין על ידי קוץ וכיוצא בו אף על פי שלא היה על ידי אדם פסול:

אך צריך עיון מנא ליה לרמב"ם זה שהרי בגמרא דף ע"ה איתא להדיא לא יבא כו' ונאמר לא יבא כו' מה להלן בידי אדם כו' ואם כן יש לומר דדוקא כשנכרת על ידי אדם ממש פסול אבל כל שלא נעשה על ידי אדם ממש אף על פי שנעשה על ידי מעשה כגון הכהו קוץ וכיוצא בו כשר ונראה לי שיצא לרמב"ם זה מדברי ר' יהודה אמר שמואל שם שאמר פצוע דכא בידי שמים כשר אמר רבא היינו דקרינן פצוע ולא הפצוע ויש לדייק ולמה לא אמר רבא הטעם כדאיתא שם בכרייתא מדסמוך לממזר אלא על כרחך דשמואל מוסיף על הברייתא דלמה לא אמר שמואל נמי כלשון הברייתא פצוע דכא שלא נעשה על ידי אדם כשר אלא על כרחך דשמואל סבירא ליה דלאו דוקא על ידי מעשה אדם אלא אפילו על ידי מעשה בעלמא כגון קוץ פסול כיון שהמעשה לא היה על ידי שמים פסול וזה אינו מוכח מסמיכות דממזר ולכן אמר רבא הטעם מדכתיב פצוע ודוקא על ידי מעשה שמים כשר. ונראה לי דבזה יש לתרץ מה שכתב רש"י כאן על ידי רעמים וברד ודקדקו מזה דעל ידי חולי פסול ובדף כ' כתב רש"י להיפך וכוה אתי שפיר דרש"י בא להורות דאף על גב דלשמואל על ידי מעשה פסול אבל על ידי מעשה שמים כגון רעמים וברד כשר ומכל שכן על ידי חולי שלא היה בו שום מעשה:

ולפי זה האיש הזה פסול בישראלית. ואמנם אם יכול לעסוק ברפואות ולסתום הנקב כשר כדאיתא בשלחן ערוך שם סעיף ד' ועיין שם בבית שמואל ס"ק ח' דלמעלה מעטרה לא חיישינן שמא נקרעה אך על כל פנים כשתסתר יחזור לפסולו רק דלא חיישינן שמא תסתר והא דאיתא בגמרא דף ע"ו דבגדול לא מהני סתימה דאיכפולי מקפל פירש רש"י לאחר שעלה ארוכה חוזר ונקלף צריך לומר דהיינו נמי בעטרה גופא כדאיתא שם בגמרא אהא דר' יהודה אמר שמואל אבל למעלה מעטרה אפילו בגדול לא חיישינן שתסתר ואמנם אף על פי כן אין כופין אותו להוציא כמו שכתב הבית שמואל שם ס"ק ט' כיון דלדעת רא"ם בניקב דפסול רצה לומר הולד פסול דאינו מוליד אבל הוא כשר ומכל שכן לפי מה שכתבו תוספות הביאו הבית שמואל שם דסבירא להו דניקב דפסול דוקא בניקב מעבר לעבר ואף על גב דלא קיימא לן כתוספות ומכל שכן דיש לומר דדוקא כשהוא לצד מעלה של גיד אבל בתחתיתו אף לתוספות כיון שהזרע שותת דרך הנקב מודים מכל מקום כיון שאינו מוכרת ובהצטרף דעת הרא"ש צריך עיון אם כופין להוציא:

ואמנם אם באה מחמת טענה בעינא חוטרא לידי מבואר באבן בעזר סימן קנ"ד דכופין להוציא ומכל מקום כודאי שמפרישין אותן ואין להקשות אם כן למה אין כופין להוציא זה אינו דהאיסור תשמיש הוא חל עליה גם כן כדין כל לא תעשה שכתורה דאחד נשים כו' חייבין ואם כן היא צריכה להחמיר כדעת רוב הפוסקים שהוא פסול ואם כן אין מניעת התשמיש ממנו אלא ממנה ועיין באבן העזר סימן קי"ז בבית שמואל ס"ק ג' מה שכתב בשם הר"ן כי האי גוונא ברואה מחמת תשמיש דאין כופין לו על הגט ומכל מקום כופין אותה להפרידה עיין שם:

טז

(טו) **שאלה** אם יש היתר שתתיחד ישראלית עם נכרי בזמן הזה שעונשין אם אונסין את האשה: **תשובה** צריכין אנו לברר ממקור הדין הנה לכאורה משמע דאף דלדעת רוב הפוסקים איסור יחוד עם העורה הוא דאורייתא כמו שכתב הים של שלמה בקידושין בסופו מכל מקום נראה דאינו אסור מן התורה אלא דוקא איש אחד עם העורה כדילפינן מקרא כי יסיתך כו' בן אמך דבן מתיחד עם אמו אבל שאר אנשים אסורים ואם כן אינו אלא דומיא דאם עם בנה אבל איש אחד עם ב' נשים ולהיפך אינו אלא מדרבנן וכן מצאתי בתשובת חוות יאיר סימן ע"ג וכן משמע מקידושין פרק א' לא יתיחד איש אחד עם ב' נשים ופריך בגמרא מאי טעמא תנא דבי אליהו הואיל ונשים דעתן קלות ופריך מנא הני מילי אמר ר' יוחנן כו' כי יסיתך כו' ואי איתא דאיש אחד עם שתי נשים גם כן מדאורייתא אם כן מאי

פּרִיךְ מאי טעמא וכי בעינן טעם לגזירת הכתוב ואף דיש לומר דהכי פריך דסלקא דעתיה דאין זה יחוד וכן פירש רש"י שם מאי טעמא לא יתיחד כו' כמו שני אנשים עם אשה אחת מכל מקום לא מסתבר לומר דמפני שדעתן קלות תהיה דאורייתא דמנא ילפינן זה דהא אפילו על עיקר איסור יחוד לא מצינו בהדיא אלא על פי רמז מכי יסיתך ואם כן מהיכי תיתי דאפילו ב' נשים אלא ודאי דבאמת דזה אינו אלא מדרבנן ולכן פריך הש"ס מאי טעמא גזרו בזה יותר מאשה אחת וב' אנשים ומשני לפי שדעתן קלות ובזה יש לומר דלכן לא פריך מתחלה מנא הני מילי דסבירא ליה להמקשן דבאמת יחוד אינו אלא מדרבנן רק בתור דמשני מפני שדעתן קלות לא מסתבר למקשן דאי עיקר איסור יחוד דרבנן לא הוה ליה למיגזר כולי האי דסגי דליגזור יחוד גמור איש אחד עם אשה אחת אבל אם עיקר יחוד דאורייתא גזרו רבנן שפיר אפילו בב' נשים והנה טעמא של יחוד יש לומר או משום דחיישינן שמא יבא עליה באונס או יש לומר דלזה לא חיישינן דאם יאנס אזי היא תגלה ועל כל פנים יקבל בושה או עונש ומתיירא מזה אלא דהחשש שמא תתרצה לו ועיין בעבודה זרה דף כ"ה ע"ב בתוספות ד"ה איכא בינייהו דמשמע דבירושלמי יש בזה פלוגתא ולכאורה נראה דהחשש משום אונס דהא אמרינן שם דף ל"ו באותה שעה של תמר ואמנון גזר דוד על יחוד פנויה והא התם באונס היה ואמנם לפי זה הא דאמרינן בקידושין אשה שבעלה בעיר אין חוששין משום יחוד וכתבו הרמב"ם והסמ"ג משום שאימת בעלה עליה ואי באונס מאי מהני אימת בעלה ומרש"י דכתב דמסתפי מבעל השתא אתי אין להוכיח דיש לומר דרצה לומר דהבועל מסתפי שמא יבא הבעל אך מדקאמר משום דנשים דעתן קלות ופירש רש"י ושתייהן נוחות להתפתות משמע ודאי דדוקא החשש משום שתתפתה ובאמת הכי משמע מקרא דילפינן כי יסיתך דמשמע דהטעם הוא משום הסתה ולפי זה נראה לי דהא דגזר דוד היינו משום שאם היה כבר האיסור יחוד אף בפנויה לא היה בא לידי אותו מעשה שהיה אסור לה להתיחד אם אמנון ולכן גזר ולפי זה אזלא לה ההיתר שכתב הגאון מהר"ם מאיר שטערין הביאו בתשובת חוות יאיר סימן ס"ו על פי מה שכתבו הר"ן והמגיד בהיתר העמדת בהמות בפונדקאות של גוים בזמן הזה דלא חשידי על הרביעה ואדרבה מכין ועונשין אם כן הוא הדין לא חשידי אזנות ישראלית דהא מכין ועונשין בדיניהם על זה מלבד מה שהשיג החוות יאיר עליו דעיקר הטעם הוא דהעמדת בהמה משום דהוא דבר נתעב בעיניהם ועל זה כתב הראיה שעונשין ומכין ואם כן לא רגילי כלל ולפי מה שכתבתי בלאו הכי ליתא לדבריו דאף שידוע דאם יאנסו אשה בין ישראלית ובין נכרית מכין ועונשין אבל אם היא תבעל לו ברצון עכשיו בזמן הזה הוא היתר גמור להם בין פנויה ובין אשת איש כידוע ואף שבזמן הגאון ר' מאיר שטערין באמת כן היה דיניהם לשרוף הבועל יהודית אבל בזמן הזה ידענו כבירור שאין נחשב להם לבזו כלל ובלבד שתהיה ברצון ואם כן אין כאן היתר כלל ומה שהוכיח מהא דאנו מתיידין עם הנכרים אף על פי דאסור מדינא מפני שחשודין על שפיכות דמים הוא האמת כמו שכתב דלא חשידי עכשיו שהרי מכין ועונשין ומה שהקשה חוות יאיר דהוי דבר שבמנין יש לומר כמו שכתבו כל הפוסקים דגם בזה לא גזרו אלא במקומות שחשודין על שפיכות דמים ודמן של ישראל היה להם כמים מה שאין כן היכא דלא חשידי אף בזמנם היה מותר כמו שכתבו כל הפוסקים לענין משא ומתן ביום אידם ובמקומות הרבה אבל בענין יחוד נשים אף דלא חיישינן מכל מקום חיישינן שמא תתפתה ואם כן על כל פנים לא עדיפי טוב שבעכו"ם מיהודים פריצים דאשה אחת אפילו עם הרבה פריצים אסור:

יז

(כז) **שאלה** אשה שבעלה בעיר באיזה ענין מותר להתיחד עמה:
תשובה לפי מה שכתבנו בסימן הקודם דאין איסור יחוד דאורייתא אלא חד בחד והשאר מדרבנן לפי זה יש לסמוך על פי רוב הפוסקים שהביא רמ"א ודינו הכי דאשה שבעלה בעיר אף שמדעת רש"י נראה דסבירא ליה דלכתחלה אסור כבר כתב רש"ל בים של שלמה קידושין דדעת רוב המחברים כתוספות ורמב"ם וסמ"ג דאף לכתחלה מותר ואף שאיש אחד עם אשה אחת הוא דאורייתא וקצת יש לחוש לדעת רש"י מכל מקום בב' אנשים אין להחמיר כלל דהא לדעת רמ"א אפילו אין בעלה בעיר מותר לכתחלה והוא הדין באיש אחד וב' נשים ואחת מהן בעלה בעיר אין לחוש כלל אפילו לכתחלה: **ואמנם** נראה לי דזה דוקא בביתה שדרה אבל אם היא הולכת לבית אחר אף על פי שבעלה בעיר יש בה משום יחוד דבזה לא שייך דמסתפי מבעלה השתא אתי כיון דאינו יודע היכן היא ואמנם הא דאמרינן אימת בעלה עליה ליכא למימר דרצה לומר דמשום הכי לא תזנה שמתירא שמא יבא הבעל בשעת ביאה דאם כן אם גס בו נמי יהא מותר דמאי שנא אלא נראה לי דהכי פירושו שהיא מתיירא כשיבא הבעל וימצא שהיא מתיחדת עם איש שאינו גס בה יחשוד אותה דמסתמא זנתה דאם לא כן מאי

ואתא דוד גור אפילו יחוד דפטיה ואמו שאמי והלל וגורו אפי' יחוד דפטיה: כל המתיחד עם האשה וכו'. כפרק ה' יוספין (דף פ"ב). אמר רב מלקין על היחוד ואין אסורין על היחוד אמר רב אפי' לא אמרו אלא יחוד דפטיה אבל יחוד דשפת אפי' לא שלא סהא מוילא לנו על גביה [שכן תמירין]:

ד כל אשה וכו'. בע"ז פרק אין מעמידין (דף כ"ה): מנואר כסוביא וכר"ש דלמר ה"ן כמשתמי ב"י יוספין (דף פ"ב): ה' וכן אין מוסרין תינוק ישראל לבויה. כרייתא פ"ק דע"ז: ואין מעמידין בהמה וכו'. תחלת פרק אין מעמידין (דף כ"ב): ומנואר שם נגמרה ה"ן והטעם וכפ"ה הרשב"א ו"ל ויכריקא דלעיל אסיקנא דלא נאסר ליחד אלא

פכ"ב ח לא תתייחד אשה אחת אפי' עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהם שם. שם כספ"ה רש"י אף אפי' אחד מהמידד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו וישן עמהם כסודק מפני שאשתו משמרתו. ומשמע לרבינו דלאו לאפלוגי אחא אלא לפרושי ומש"ה פסק דבזמן שאשתו של אחד מהם שם מותר להתייחד אשה אחת עם אנשים הרבה וה"ה לנשים אחד עם נשים הרבה ואפילו אם ה"ל דפליגי אח"כ משמע דהלכה כמותו מדמוקים סתם גמרא ברפ"ב דע"ז מתניין אלוניו. ויותר נראה לימר שהיא כיון שאוסר סתם שאשתו עמו ישן עמהם כסודק מפני שאשתו משמרתו וכן נירסת כרי"ף והר"ש ולא מדברי ר"ש הוא אלא סתם משנ"י הוא דקמני ה"י: והפורד תכב על דברי רבינו כיון שאוסר סתם אחת עם אנשים הרבה מאי נ"מ שאשתו של אחד מהם שם אכתי ליכא למימא לאחריני עכ"ל וי"ל דכיון שאשתו של זה לא חונה מפני בעלה שהיא שם חניניה ג"כ לא חונה שפירא שזאת ובעלה יגלו סודה. וליכא למידק על מ"ש רבינו לא תתייחד אשה עם אנשים הרבה ובפ"ב מהלכות אבל כתב ויקבר בלשה אחת ושני אנשים. וי"ל דכאן מיירי ביחוד ממש כבית שני הפתח פתוח לר"ה: (ה"ה משמע אבל הסם לא מיירי ביחוד ממש וה"ה כמו ש"פ לר"ה וכו'. ולפ"ז למע סיים שם אבל לא בלש"י אפי' נשים משום יחוד ה"ה כפ"ה לר"ה אין מושקין משום יחוד כלל כמו"ה דאש"י וכו' נעמד למדן דלא אשה אפי' עם כ' כשרים מותר ביחוד אלא שרבינו החמיר דל"ן מחויקין סתם כ"י אדם לכשרים וע"כ הסם דעוסקין כמה אפילו סתמא מחויקין אולם לכשרים ומותר אשה אפי' עם כ' אנשים משא"כ כ' נשים ואיש אחד דאפילו כשרים אסור לא מהני מה ששקוסקו כמה וכעין זה מירן שם בל"מ ע"ש):

יא אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס ועם הטומטום. מנהגי דבתוספתא כפרק אחרון דכמריס מניא דאנדרוניגוס אינו מתייחד עם האנשים. וגרסה שסבור רבינו שמוספתא זאת אמיא כרי"ף דסוף קידושין ואין קי"ל כמכמ"ס:

סליקו להו הלכות איסורי ביאה בס"ה:

להתייחד עם אשה שיש עמה תינוקת קטנה שיודעת טעם שאינה מזנה בפניה שהרי זו מגלה את סודה: ה' תינוקת מבת שלש ולמטה ותינוק בן תשע ולמטה מותר להתייחד עמה. שלא גזרו אלא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה: י"א האנדרוניגוס אינו מתייחד עם הנשים ואם נתייחד אין מכין אותו מפני שהוא ספק. אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס ועם הטומטום: י"ב 'אשת איש שהיה בעלה בעיר *אינה חוששת לייחוד. מפני שאימת בעלה עליה. ואם היה זה גם בה כגון שגדלה עמו או שהיתה קרובתו לא יתייחד עמה ואע"פ שבעלה בעיר. וכן כל המתיחד עם אשה והיה

הפתח
א טור סס פ"י כ"ב סמ"ג סס: ד טור אפי"ן פ"י כ"ב ע"ש סמ"ג לוחין קכ"ו: ח סס: ו סס: ז סס: ו סס: * ס"ה ל"ן חספ"ס:

שאינה ערוה בכלל ייחוד עריות היא. ושמואי והלל גזרו על ייחוד כותיה. נמוצא *כל המתיחד עם אשה שאסור להתייחד עמה בין ישראלית בין כותית מכין את שניהן מכת מדרות האיש והאשה. ומכריזין עליהן. חרין מאשה איש שאע"פ שאסור להתייחד עמה אם נתייחד אין לוקין. שלא להוציא לעז עליה שזינתה ונמוצא מוציאין לעז על הבנים שהן ממוזרים: ד' לכל אשה שאסור להתייחד עמה אם היתה אשתו עמו ה"ו מותרת להתייחד מפני שאשתו משמרתו. אבל לא תתייחד ישראלית עם הכותי ואע"פ שאשתו עמו שאין אשתו של כותי משמרתו ואין להן בושה: ה' וכן אין מוסרין תינוק ישראל לבויה ללמדו ספר וללמדו אומנות. ג' מפני שכולן חשודין על משכב זכור. ואין מעמידין בהמה בפונדקיות של כותים ואפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות: ו' ואין יזמוסרין בהמה חיה ועוף לרועה כותי אפילו זכרים לכותים ונקבות לכותיות מפני שכולן חשודין על הרבעת בהמה וכבר ביארנו שהן אסורין בזכור ובבהמה ונאמר ולפני עוד לא תחן מכושול: ז' ומפני מה אין מוסרין בהמה נקבה לכותית מפני שכולן בחוקת נואפים וכשיבוא הגואף לשכב עם הכותית זו אפשר שלא ימצאנה וישכב עם הבהמה או אפילו ימצאנה ישכב עם הבהמה: ח' לא תתייחד אשה אחת אפילו י"ה אנשים הרבה *עד שתהיה אשתו של אחד מהם *וכן לא יתייחד איש אחד אפילו עם נשים הרבה. נשים הרבה עם אנשים הרבה אין חוששין לייחוד. היו האנשים מבחוץ והנשים מבפנים או האנשים מבפנים והנשים מבחוץ ופירשה אשה אחת לבין האנשים. או איש לבין הנשים אסורין משום ייחוד. ואפילו איש שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו להתייחד עם הנשים. כיצד יעשה יתעסק עמהן ואשתו עמו או יפנה למלאכה אחרת. *מותר להתייחד עם שתי יבמות. או עם שתי צרות. או עם אשה וחמותה. או עם אשה ובת בעלה. או עם אשה ובת חמותה. מפני ששונאות זו את זו ואין מחפות זו על זו. וכן מותר

להתייחד עם אשה שיש עמה תינוקת קטנה שיודעת טעם שאינה מזנה בפניה שהרי זו מגלה את סודה: ה' תינוקת מבת שלש ולמטה ותינוק בן תשע ולמטה מותר להתייחד עמה. שלא גזרו אלא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה: י"א האנדרוניגוס אינו מתייחד עם הנשים ואם נתייחד אין מכין אותו מפני שהוא ספק. אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס ועם הטומטום: י"ב 'אשת איש שהיה בעלה בעיר *אינה חוששת לייחוד. מפני שאימת בעלה עליה. ואם היה זה גם בה כגון שגדלה עמו או שהיתה קרובתו לא יתייחד עמה ואע"פ שבעלה בעיר. וכן כל המתיחד עם אשה והיה

הפתח
א טור סס פ"י כ"ב סמ"ג סס: ד טור אפי"ן פ"י כ"ב ע"ש סמ"ג לוחין קכ"ו: ח סס: ו סס: ז סס: ו סס: * ס"ה ל"ן חספ"ס:

סליקו להו הלכות איסורי ביאה בס"ה:

משנה למדך

ואף מן ו"ל שכתב סתם ולא הודיעה מותר כס"ג קא מיירי: פכ"ב ח לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה וכו'. (י"א"ה עין דברי הרב המחבר ו"ל לעיל פ"ה מהלכות קטנה דין ג' י"ע"ש): סליקו להו הלכות איסורי ביאה בס"ה:

מגדל עוז

האיש והאשה עד סתם ממזרים. פרק ה' יוספין (דף כ"ב): ד' כל אשה שאסור עד ואין להם נובה. פרק אין מעמידין (דף כ"ה) ופרק ה' יוספין (סס): ח וכן אין מוסרין עד על משכב זכור. פ"ק דע"ז (דף ט"ו): ח' ואין מעמידין בהמה בז' עד יסכב עם הסהמה. פ"ק דע"ז ופרק אין מעמידין (דף כ"ב): ח' לא תתייחד אשה אחת עד סתרי זו מגלה סודה. פרק ה' יוספין (דף פ"ב): י"א תינוקת מבת שלש שנים וכו' עד וס' הטומטום. פרק ד' מימית ופרק כ"ה סמ"ג (דף כ"ה): י"ב יד אשת איש שהיתה עם בעלה עד משום יחוד. פרק ה' יוספין (דף פ"ב):

ל"ן

התקן שפירסה אשתו נדה שאמרו הוא יבן בין האנשים ואשתו יאשה עם הנשים ומשמע כבית אחד: היו האנשים מבחוץ וכו'. כפרק עשרה יוספין וכאבי דלמר בכל גוויאל אסור: (ה"ה והולך לתכונ לרבותא אפילו יש כפנים או חתון עוד לאנשים או נשים ה"ה וכו' כמו נשים הרבה עם אנשים הרבה קמ"ל דלסור. ורלויהו כר"ן בקידושין פ" ה יוספין שמתה על רבינו למה כתב ה"ה אפי' אנשים מבחוץ ונשים כפנים שגרה שאין לה ענין אפי' אשה אחת מותרת להתייחד עם סתם כ' אנשים ורבינו פוסק דלסור ע"ש. ולא ידעתי מאי קשיא ליה דהא רבינו פוסק כאפי' לתומא דבשילין ופסיר כתב דלסור והולך לתכונ לרבותא כמ"ש וכ"י מסדור דברי רבינו ויגמרו ו"ל דמיירי ככשרים וכמו תקני דמתי מיירי ככשרים ודוק):

אפילו איש שעסקו וכו'. משנה סס (דף פ"ב). כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים ולא ליחד אשה את בנו אומנת בין הנשים ופירש רבינו כמסנה זו כדור דה"ל כל מי שעסקו אפילו מי שעסקו קאמר אבל רש"י פירש שמתאמת אומנתו נעשית עם הנשים והנשים זריכות לו לא יתייחד עם הנשים אפילו עם הרבה נשים לפי שכלו גם כן וכולן מחפות עליו ואילו אינוס אחריו עם שתי נשים תנן [דלא יתייחד] אבל ג' או ד' ש"ד עכ"ל. ויש כזה פ"י אחר ג"כ דברי רבינו עיקר:

מ מותר להתייחד וכו'. ומתאם סס: וכו'. בלחמה מימא סס: * תינוקת מבת כ' שנים וכו'. פשוט הוא זה וקול נראה כן מן הירושלמי: י"א אנדרוניגוס אינו מתייחד עם וכו'. תוספתא פ' אחרון של מסכת כמריס: י"ב אשת איש שהיה בעלה וכו'. כפרק עשרה יוספין (דף פ"ב). מימא סס: ומעשה סס: וכן כל המתיחד וכו'. סס:

ויעקר הקושי י"ל לימר דע"כ לא אמרי' כשגמר כלבו לגרשה דלסור לנא עליה אלא כסרובה לקחא אשה אחרת דלא שייך טעמא דמחרר כחלמה אבל כשליט רוצה לקחת אשה אחרת שרי דלא שייך טעמא דמחרר כחלמה וכו' ר"י שכתב היה להם אשה בעירם וכשהלכו לעיר אחרת רצו לקחת אשה לימים שיתעטבו עם אף שגמרו כלבם להזיזה לאחר זה הוהו מ"מ לא היו מהרררים נגשוסיסן

הנהגות מיימוניות

1 [ג] ומה שאין אנו נוהרים עכשיו מכל אלו אילו סמכין אהא דאמר רב פ"ק רע"ז מקום שתהיו למכור תרתי לייחד וקבשי מכל אלו אילו סמכין אהא דאמר רב פ"ק רע"ז מקום חדר בית ואי"ה דסמכין אישנוא חרבי פרת בפירקא דהבא הא רבי אליעזר ה"ה רבנן דלא היישין לרביעה וק"ל כרבנן דגרי דרמא דרמ"ה דאין מעמידין כ"י אליעזר הא איבא נמי סתמא כרבנן מקום שנתנו למכור מוכרים והוא שניא ר"י פרת כיון דקבע תלמודא לכוסף ש"ס רסמכין אהא ס"ה: ח' [והוא השניו בלשון הזה ו"ל ואינו מכין דבריו כיון שאוסר אשת אחת עם אנשים הרבה מאי נפקא מינה שאשתו של אחד מהם שם אברי איבא לטוחש לאחריני ע"כ וע"ש והסמ"ג כתב בלשון העמוד]:

בב"ה

אבן העזר כב הלכות אישות

סעיף ה' (ה) עד שתהיה אשתו של אחד מהם. ולא תשה זו בעלה משמרה והיא לא תזנה, או השני נוסה ג"כ לזנות. וזוהו נשבע דק"ל להרמב"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח, מקור הדין כאן] שתי נשים אסורות להתיחד עם אנשים הרבה, דא"כ תיטוף ליה [ו]אפילו אם אחת לאו אשת אחד מהם היא מותר. לפ"ז נ"ל [ד]מ"ט א"ח [ברמב"ם שם ולהלן סעיף ו'] נשים הרבה עם אנשים הרבה מותר, היינו ג' נשים מותר, אבל שתי נשים אסור"י. ^{יב} ועיין פת"ש [אות ט'] מ"ט נשם מהרש"ל [בביאור לטור], ועיין ב"מ [אות ג']. ואשה אחת עם אנשים הרבה ואחד מהם הוא בעלה מותר, דהא בעלה ^{יג}

משמר אותה, וכן איש אחד עם נשים רבות מותר כשאשתו עמו. גם נשבע מהרמב"ם דק"ל סתם אנשים לא מחויקים אותם לכשרים, דהא כהן עם אנשים הרבה אסור: טו אבל בשדה או בלילה. הטעם הוא בשדה, שמה יעטרך אחד לנקיזו ויגן ממנה ומשאר היא עם אחד. וכתב בד"מ [הקצ"ר אות א'] נשם רבינו ירוחם [נתיב כ"ג ח"א], דוקא כשילכו עמה לשמור אותה, [ו]ואם לא ילכו שיהיה ממנה וישאר אחד

וה"ה שמים, ולא מקרי רבים נפשות אנשים הרבה ^{יד} ועד שתהיה אשתו של אחד משלש נשים ושלשה אנשים, ועיין בב"מ ^{יז} מהו ^{יח} יכן לא יתיחד איש אחד אפילו עם נשים הרבה. הגה ויש אומרים דאשה אחת

מתיחדת עם שני אנשים כשרים אם הוא בעיר (טור בשם הרא"ש"י) וסתם אנשים כשרים הם [ר"ן פרק עשרה יוחסין"ה] אבל אם הם יפריזים אפילו עם עשרה אסור וכל זה בעיר ^{יט} אבל בשדה או בלילה [ב"י בשם הראב"ד"ה] אפילו בעיר בעיני שלשה אפילו

^{יב} צ"ע ומקורות ו' קדושין פ"ד ס"י כ"א. (ה) שם ל"ג ע"א טרפי הרי"ף. טו בבעלי הנפש שני הפרישות. שניים (4) ב"ה ברפור, וכ"ה בטור. ממהירות תקיעת האילך, פרוצים. טז כאן מקום צ"ח זה במהירות שסי' ועוד. ממהירות בא"ה ואילך והעבר הצ"ח לח"ל אחרי תיבת "שלשה".

נחלת צבי

ד. ויש אומרים דאשה אחת כו' [וכל זה בעיר אבל בשדה כו']. ק כהן העור נשם הר"ש [קדושין פ"ד ס"י כ"א], והוא מימרא דרב שם [ס"א ע"א] שאתר לא שני אלא בעיר אבל בדרך עד שיהי שלשה, שמה יעטרך אחד מהן להסתין ונמצא אחד מתיחד עם הערוה. והשמיט הרי"ף [שם ל"ג ע"א טרפי הרי"ף] מימרא זו, וכתב ב"י, ולא ידעתי למה. ואני אומר שאפשר הואיל דאשה עם, רב ורב יהודה הו' קאזלי באורחא, הוה קאללא האי איסתא קמיהו, אמר ליה רב לרב יהודה דל כרעך מקמי גיהסם [פירוש], מהר ללכת שנקדמתה, אמר ליה והאמר הוא דאמר נכשרים שפיר, אמר ליה מי יומר דנכשרים כגון אנה ואה, אלא כגון מאי, כגון רבי הנינא בר פפי ותנינו, ומדלא השיב ליה הא אמרתי אבל בדרך עד שיהי ג', לן השמיטו הרי"ף, וק"ל. אבל הר"ש כתב האי מימרא דרב, ונראה אפשר דסבר דרב חדא נקט, ונקט הא משום כדי להראות שלא כל אדם יחזיק עצמו לכשר כזה. ומשמע מדברי הר"ש דהנא סתמא, סביר שבעיר נשים כשרים או בשדה ג' מותר אפילו כגון שותיהן עמה, ואף שגרם שם [ס"י כ"ד] כמתניתין כגירסת הרי"ף, ע"ט, נראה שסביר לפשוט דאף לגירסת הרי"ף אינו קאי אלא לאיסור יחיד אדם עם שתי נשים הואיל דהני וישן עמהן כו', הרי"ף, ועיין מה שכתב מ"ו ז"ל [ב"ה אות ג']: ה. או בלילה. ק כהן כ"י נשם הראב"ד [בבעלי הנפש שני הפרישות], וטעמו, משום דהיינו דילמא אנשים חד מיטיהו אזיל חד ועבד איסורא:

באר הגולה

באר הגולה
כ שם וז"ל נשם נמשנה.
כשרין, משא"כ כה"ג: י. ויש אומרים כו' אבל כו'. מהני ונמ' ה"ל [בסק"ט]: יא. וסתם כו'. כ"ה פשטא דמהני וגמרא, מדקאמר [שם] אבל בפרושים כו', משמע דוקא פרושים, וכן נפ"ק דנרטה [ג' ע"ב] כשרי ופרלי, וכן מדקאמר שם [בפרושים] פ"א ב' אחותו ומתוהו כו' אלא בעדים כו', נסתם בני אדם, דודלא לא קאי על ר' הנינא בר פפי ותנינו. והא דקאמר נכונה ד' ח' תלמידי סמיים, הא כו"ע לא, לאפוקי ע"ה הפרושים. ורב דקאמר [קדושין פ"א ע"א] כגון ר' הנינא בר פפי ותנינו, מחדתה חסדות הוא דקאמר ולהגלל מהההו, ועיין רשב"א [בשו"ת ח"א] ס"י הקפ"ו, וכן כתב הר"ן [שם ל"ג ע"א טרפי הרי"ף]: יב. וכל זה כו' אפילו כו'. נמצא שם [טוטה ד' ע"א] ושם [קדושין פ"א ע"א]: יג. או בלילה כו'. כמ"ט נשם שמה יעטרך אחד כו', ה"ג

באר היטב

פתחי תשובה
סעיף ה' ד. אבל בשדה כו' אפילו בכשרים. עיין בהשוכות שכ יעקב [ח"ב אה"ע"ו] ס"י י"ט, בענין לשלוח אשה בדרך עם עגלון ערבי ועמו שני אנשים כשרים, לכאורה הוא נגד הדין ודברך בעיני שלשה כשרים, והחכם השואל רצה לוטר דכותה הרמ"א שכתב בעיני שלשה אפילו בכשרים, היינו רשני כשרים לתוד לא מוצי, אבל אם הם שלשה מותר אפילו באחד מהם פרוץ, והוא ז"ל חולק עליו, אך למד היתר דהא

ז. [אבל בשדה ארן בלילה. [בשדה] שמה יעטרך אחד לנקיזו ויגן ממנה ומשאר היא עם אחד. וכתב בד"מ נשם רבינו ירוחם, דוקא כשילכו עמה לשמור אותה [ו]ואם לא ילכו שיהיה ממנה וישאר אחד עמה, אבל אם אין הולכים עמה לשמור מותר, דאם יעטרך אחד לנקיזו יגן גם השני עמו וישאר הוא לבנה, ולא הייטבן שמה ישאר אחד עמה, דהא נכשרים אידי ולא יעבור מותר. וצ"ל אסורים להתיחד דהיינו שתיקן שמה יקן אחד מהם וישאר השני עמה. וכתב פת"ש, מה נשפטתה הנהגה להנשים

ה' ויש מתירין איש אחד עם נשים הרבה וכו'. כלומר עם שלם נשים, דמתני' [נקדושין דף פ' ע"ב] לא אסרה רק להיחיד עם שתי נשים, והתוס' [שם דף פ"ב ע"א ב"ה] לא יחיד עם נשים הקפו על רש"י [המובא בציתים המובאים ברמב"א] מהא דלמירין [שם פ"א ע"א] אגמים מכפנים ונשים בחוץ חושבין משום יחוד, משמע דאפילו טהרה נשים שייך יחוד, ולר"ן למד לרעה רש"י דמירי כמי ששקפו עם הנשים, ובג"מ [אות ד'] חילק בין אם נחשלה מחיבור עם הרבה נשים דשרי, ובין אם ינמס נחשלה בין הנשים ולא ידעו זו דלא אסור:

בנשאים (גם זה טור בשם הראשונים) **היוש מתירין איש אחד עם נשים הרבה יאגראם אין עסקו עם הנשים** (טור בשם רש"י) ●

צ"ע וסקודות י' קדושין פ"ד ס' כ"א. י"א קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יחיד. צ"ע וסקודות י' קדושין פ"ד ס' כ"א. י"א קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יחיד. צ"ע וסקודות י' קדושין פ"ד ס' כ"א. י"א קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יחיד. צ"ע וסקודות י' קדושין פ"ד ס' כ"א. י"א קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יחיד.

העגלן ע"ל, משום ד[וכתבנא] הוה או הוהק לנקבו חלף עם התיק, וכ"כ [אות ד'] כתב נפס מהרש"ל [בביאור לטור] דאסור, וכן משמע מדברי השר"ע דאין לתקן על סגרת רבנו יוחנן מדהשמיט דעמו כאן כו"פ: **אם אין עסקו עם הנשים**, כי לדעת רש"י [קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יחיד] מי ששקפו עם הנשים ברע טפי, ואסור להיחיד אפילו עם נשים רבות, והתוס' [שם ר"ה לא יחיד] ק"ל אפילו אם אשתו עמו אסור להיחיד בין ששקפו עם הנשים, אבל הרמב"ם [מכ"כ מאס"כ ה"ח] ק"ל מי ששקפו עם הנשים עדיף טפי, ואיט' מ"ש בספ"ק ז', ואפילו אם ששקפו עם הנשים אסור להיחיד, כלומר, דהוה אמינא דמוזר להיחיד הואיל ועסקו עם הנשים קמ"ל:

טורי והב

אין חושבין משום יחוד, צ"ל דכשלוש נשים איירי, וכן (הוא) ("משמע) כמגיד משנה", אבל בסמ"ג [לארין קב"ן] כתב ג"כ בזה, והוא כתב להדיא אח"כ, אף שאיש אחד לא יחיד עם שתי נשים עם שלש שרי, אי"כ אי איירי ברי נשים אפילו איש אחד שרי, וצ"ל דמיש אלא אי"כ אשתו של אחד טהם לשם, לא חשיב ליה כמו נשים הרבה עם אנשים הרבה, דהאי איש עם אשתו חשיבא כמאן דליתא לגבי אינך, וכמו שהשיב הטור כאן, (אלא) ("אבל) כשיש שתי נשים שאין להן אנשים ביניהם או הוא שרי טפי ("ושרי) לבריע, ג"ל, עכ"ל. וגם מרי"ט ד"ל [ב"ה אות ג'] כתב דרבותא יש באשתו שמוזר. ולענין נראה שאין מקום כלל להך סברא ואיש ואשתו חשיבין כמאן דליתנייהו, מאיזה טעם נישא הכי, דאדרכה אלו הוויין שומרים טפי, כיון דאינם בכלל החשד, ולמה יגרעו משאר אנשים ונשים שהם בכלל החשד, ומה שקשה ברמב"ם למה צריך דוקא אשתו עמו, הא אפילו אשה אחת שרי כיון שיש כאן ב' אנשים ובי נשים, לא קשה מידי, דודאי ס"ל לרמב"ם דבי נשים ובי אנשים נמי בכלל אנשים ונשים הרבה ורקאמר בסיפא להחיר, אלא וכאן אומר איסור כללי, דהיינו מה שהתחיל לומר לא תחיד אשה אחת, היינו עם איש אחד, אלא דאח"כ אסר אפילו עם אנשים הרבה, והוא רוצה להורות להיחיד אפילו באיש אחד ואשה אחת, וכוה לא נהני תוספת אשה אחת מעלמא כיון דהתחיל באיש אחד, ע"כ קב"ל בזה דאפילו עם איש אחד יש היחוד דהיינו באשתו עמו, ואם היה מסיים עד שתהא עוד אשה עם אפילו מעלמא הו"א דגם באיש אחד עמון שרי, וזה אינו. ואין לומר אי"כ נעשה לומר דבאנשים הרבה אין היחוד כי אם באשתו דוקא ולא באחרת, דכזה סו"ק על מה שכתב בסיפא דאנשים ונשים הרבה, וכוה נכלל גם ב' אנשים ובי נשים וסקרי הרבה, ואל"כ היה לו לכתוב אבל [אם] כשניהן" ב' אסור, אלא ודאי דגם ב' קדושים הרבה, כן ג"ל ברור, ובתנ"ס טרווח לתוך קשיא הג"ל כי אין כאן קשיא כלל: "ג] **אם אין עסקו עם הנשים**, במשנה [קדושין פ"ב ע"א] איתא שבי ששקפו עם נשים לא יחיד עמון, משמע שיש חומרא בעסקו עם הנשים לענין היחוד, וא"כ צריך להזהר בענין שלגבי אחר יש היחוד, ופירש רש"י שם [ר"ה לא יחיד] דהיינו עם נשים הרבה דמותר באחר, והתוס' [שם ר"ה לא יחיד] הקשו דהא אמרין בסמוך [שם פ"א ע"א] באנשים כפנים בחוץ דאסור אפילו בנשים הרבה, לכן נראה לנו דהתוס' הוא דאפילו אשתו עמו דאסור ברובל ששקפו עם הנשים, אבל הרמב"ם [מכ"כ מאס"כ ה"ח] ס"ל דבמשנה דנקט עסקו עם הנשים הוא לרבותא, דאע"ג דהורגל עם נשים אסור ביחוד, כ"ש" אחר, והוה מ"ש כאן בספ"ק ד' ("כאן בשו"ע): "ג*ג*] **אבל בשדה ב'.** הטעם דשם יצטרך אחר מהם לנקבו ויחזיקו מהם:

ביאור הגר"א

למהתמנע מד ט', ולכ"ד [בע"ל הגמ"ש ע"ה המרישה]: י' ויש מתירין כו'. רש"י פ"ב ח' ד"ה לא יחיד כפי פירושו שם:

פתחי תשובה

דבעינן בעיר שני כשרים דוקא ובשדה שלשה כשרים, היינו לאפוקי אם אחד ישראל פרוץ, אבל אם אחד ערבי ליה לן בה משום דערבי מיטענה פעה", ומביא ראיה לזה מהש"ס [ב"מ ע"א ע"א], וסיים דאין איסור לשלוח אשה ובפרט פניה שהיא רובנן עם שני אנשים כשרים ועליון ערבי בדרך, ע"ש. אכן דעת הגאון בעל נודע ביהודה ד"ל אין נראה כן, כמבאר מהר"ד בנודע ביהודה קמא [אח"כ] ס"י ס"ט כמ"ש שבערה על איסור יחוד שחרי בשדה ומה גם כלילה אפילו בכשרים בעינן שלשה, ואפלו אם נימא שהיה עגלון עמהם, מסתמא העגלון הוא אינו יודעי, ע"ש:

באר היטב

לוקחם עמון עמון או מיטקת וטעמם עם העגלן ע"ל, משום ד[וכתבנא] הוה או הוהק לנקבו חלף עם התיק, אבל ב"ה נפס מהרש"ל כתב דאסור [ב"ש סק"ט], דלא שרי נקמה ללא לגבי יחוד כוה נטר, אבל כשרי דוך לא שרי, ע"ש, וכן פסק בית הלל ע"ש, ועיין מהר"ם פוחא"ס ס"י כ"ו [ועיין סו"ת סג יתקב דהמזר שלח אשה בדרך, ובפרט פניות עם שני אנשים כשרים ועגלון נה, ע"ש שאלה י"ע]: **למהתמנע מד ט', ולכ"ד [בע"ל הגמ"ש ע"ה המרישה]: י' ויש מתירין כו'. רש"י פ"ב ח' ד"ה לא יחיד כפי פירושו שם:**

170
171
172
173
174
175
176
177

178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

ב במקום שיש איש ואשתו עמו לא שייך שם איסור יחוד שהוא בוש מפני אשתו ואם כן גם באנשים אחרים אין בהם יחוד שהרי אשה זו ובעלה משמרים אותם וכן הנשים האחרות אין בהם משום יחוד שהרי אשה זו לא תזנה בפני בעלה אם כן גם הנשים האחרות בושים לזנות אבל אשה לא תתיחד עם הנכרי אף על פי שאשתו עמו (סימן כ"ב סעיף ג):

ג אפילו שתי נשים ואנשים הרבה אסור להתיחד אף על פי שהם כשרים דאין אנו בחזקת כשרות כל כך אבל שלוש נשים עם אנשים הרבה מותר ונראה לי שהוא הדין עם שני אנשים לדעה זו (סעיף ה' בית שמואל ורש"ל לדעת הרמב"ם) והט"ז כתב דאף הרמב"ם מתיר שני אנשים עם שתי נשים:

ד אבל איש אחד עם שתי נשים לכולי עלמא אסור ששתיהן נותות להתפתות ואין בושה זו מזו ועם שלוש נשים (דזה מקרי הרבה) ואין לבו גס בהן רש"י וסמ"ג מתירין אפילו איש אחד והרמב"ם ורבינו תם אוסרים וכל זה לדעת השולחן ערוך דפסק כהרמב"ם:

ה אבל יש פוסקין דאשה אחת מתיחדת עם שני אנשים שאינם חשודים בדבר איסור דמסתמא הם כשרים וכיון שהם שנים אין זה יחוד אבל בחשודים אפילו עם עשרה אסור והרבה נשים עם הרבה פרוצים דעת האחרונים נוטה לאיסור (עיין בחלקת מחוקק סוף ס"ק ט' שכתב דלפי זה אין נפקא מינה בדין זה דנשים הרבה עם אנשים הרבה דממה נפשך בכשרים אפילו אשה אחת מותר ובפריצים אפילו הרבה אסור אלא שהשולחן ערוך אזיל לשיטתו דפסק כהרמב"ם ואמנם הסמ"ג סוף הלכות איסורי ביאה פסק כדעת רמ"א עיין שם בשם ירושלמי דסוטה ואפילו הכי כתב לדין זה דאנשים הרבה עם נשים הרבה וצריך עיון ומיהו יש לומר דהסמ"ג מפרש דוקא תלמידים שהם כשרים ומצאתי כן בים של שלמה קדושין) וכל זה בעיר אבל בשדה או בלילה אפילו בעיר אפילו כשרים בעינן דוקא שלושה אנשים דחיישינן שמא יצטרך אחד לנקביו וילך ממנה ותשאר היא עם אחד ולפי זה דוקא כשילכו עמה לשמור אותה אם כן השני מחויב לשמור אותה אבל אם אין הולכין לשמור רק בהזדמן בעלמא מותר אפילו רק שני אנשים דאם יצטרך אחד לנקביו אז גם השני ילך עמו ותשאר היא לבדה דהא לא חיישינן שמא ישאר אחד עמה במזיד דהא בעינן דוקא שיהיו אנשים כשרים ולא יעבור במזיד וכן בלילה לא מהני שנים אפילו כשרים דחיישינן שמא יישן אחד מהם וישאר השני עמה אף על גב דאפשר לו להקיץ חבירו שהרי מיירי בכשרים מכל מקום ביני לביני מתיחד עמה אך האחרונים כתבו דאפילו אם אינם הולכין עמה לשומרה אסור אלא דוקא בשלושה אנשים ולכן נתפשט המנהג דהנשים לוקחין עמהם תינוק או תינוקת בדרך דאז כשתצטרך היא או התינוק לנקביו תלך היא עם התינוק ויש מן האחרונים שאוסרים גם בזה בדרך דלא מהני תינוק אלא בעיר אבל לא בדרך והט"ז מתיר דבודאי לא חיישינן שתזנה אלא דחיישינן כיון שהם לבדם אזי יפתה אותה וכיון שיש קטנה עמה יבוש ממנה וכשתלך לנקבים ילכו שניהם וישאר העגלון לבדו ט"ז:

ו אשה שבעלה בעיר אין חוששין להתיחד עמה מפני שאימת בעלה עליה ואם היה זה גס בה כגון שגדלה עמו או שהיא קרובתו ופשיטא כשקינא לה בעלה עם זה לא יתיחד עמה אף על פי שבעלה בעיר ודעת רש"י דלכתחלה אסור אפילו בעלה בעיר (סעיף ח' ובחושן משפט ס"ק י"ב). ונראה לי דדוקא בביתה אין בה משום יחוד דחוששת שמא יבוא בעלה אבל כשתלך היא לבית אחר אם כן אין אימת בעלה עליה שהרי בעלה אינו יודע היכן היא ואם הלכה ברשות בעלה וכל שכן כשבעלה נתן לה רשות לדבר עם איש אחד דבר סתר ולסגור הדלת, פשיטא דאסור יז:

קיצור שלחן ערוך קנא קנב

ה' הרוצה לשמור עצמו מחטא זה ישמור את פיו מניבול פה, משקרים מדכילות, ומלשון הרע, ומליצנות וכן ישמור את אוזנו משמוע דברים כאילו, גם יהא זהיר לקיים נדריו, ולא ירבה בדאגה, וגם יהא זהיר מהרהורים רעים וקודם שהולך לישן יעסוק בתורה או יאמר ד' מזמורי תהלים הראשונים (ע"ל סי' קל"ב ס"ה) ויהיה שלא לישן בדרך יחודי.

ז' תיקונים למי שנכשל בחטא זה כחובים בספר יסוד יוסף אשר ליקט ואסף מספרים קדושים וקדמונים, ואכתוב פה קצת מהם בקיצור, להדר להיות סנדק שימנו ילדים על ברכיו ובפרט להיות סנדק אצל עניים, להרבות בצדקה לעניים, לשמור שבת כהלכתו ולענוג ולהרדיק גרות הרבה, לכבד ולאהוב לומדי תורה, להתפלל בכונה ובכבי, לבחור כמות העונה וכאשר ישמע שמחדפין אותו ישחוק וימחיל, כאשר יעשה איזה מצוה יעשה ככתוב וכוונות עד שיתחמם בה ובפרט בעשיית המצות לפסח, לגדל בניו לתלמוד התורה להדריכם ביראת שמים, לגדל יתום בתוך ביתו ויתנהג עמו כמו עם בנו, לעסוק במצות הכנסת כלה, לעלות לתורה לכל הפחות פעם אחת בכל חדש, ויברך את הברכות בקול גם יסתכל בתורה ויקרא בלחש עם הקורא, להיות מן העשרה הראשונים בבהכ"מ, לעמוד בחצות לילה לעשות תיקון חצות בכבי, ואם אי אפשר לו לקום בחצות הלילה יעשה אחיכ תיקון חצות, לאהוב שלום ולרדוף שלום (ע"ל כסי' קצ"ח ס"ז).

קנב איסור יחוד ושאר קרבות בנשים, ובו ט"ז סעיפים:

א אסור להתיחד עם שום אשה בין ילדה בין זקנה בין ישראלית בין מצרית, בין קרובתו בין אינה קרובתו, חוץ מן האב שמותר להתיחד עם בתו והאם עם בנה, והבעל עם אשתו אע"פ שהיא נדה, וכלה שהיא נדה ע"ל סי' קנ"ו.

ב אם היה אשתו שמה מותר לו להתיחד גם עם אחרת מפני שאשתו משמרתו אבל ישראלית לא תתיחד עם איי, אפילו אשתו עמו, ואפילו הם הרבה איי ונשותיהם עמהם לא תתיחד עמהם:

ג אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים כשרים ודוקא בעיר וביום אבל בשדה או בלילה אפילו בעיר בעינין שלשה אנשים כשרים, ועם פריצים לעולם לא תתיחד אפילו הם כמה אא"כ נשותיהם עמהם, ואיש א' עם שתי נשים אסור להתיחד, ועם שיש או יותר יש מתירין אם אין אומנתו או סחורתו בדברים המיוחדים לנשים, ויש אוסרין בכל ענין:

ד אשה שבעלה בעיר אין חוששין להתיחד עמה מפני שאימת בעלה עליה:

ה בית שפתחו פתוח לרה"ר אין שם איסור יחוד ביום ובתחלת הלילה כל זמן שבני אדם עוברים ושבים ברחוב, ואם היה זה רגיל בה כגון שגדלה עמו שהיא קרובתו או שבעלה הוהיר אותה שלא תתיחד עמו, הר"ז לא תתיחד עמו אפילו בעלה בעיר ואפילו בבית שהפתח פתוח לרה"ר:

ו תינוקות שהיא פחותה משלש שנים מותרין להתיחד עמה, וכן תינוק פחות מהשעה שנים מותר לאשה שתתיחד עמה:

ז מי שאין לו אשה לא יהא מלמד תינוקות מפני שאמותיהן באות לבית הספר ונמצא מתיחד עם אשה, ואינו צריך שהיה אשתו שרויה עמו בבית הספר אלא היא בכיתה והוא מלמד במקומו, אבל אשה לא תלמד תינוקות אפילו יש לה בעל בעיר אלא אם הוא דר עמה באותו בית (ט"ז י"ד סי' רמ"ה) מפני אכילהם שמכאיבים בניהם:

ח צריך אדם להתרחק מן הנשים מאוד מאוד, אסור לקרוץ בידיו או בגזליו ולרמוז בעיניו לאשה, ואסור לשחוק עמה להקל ראשו כנגדה או להביט ביופיה, ואסור להריח בבשמים המיוחדים לאשה וכ"ש כשהיא אוחזת בידה או שהן תלוין עליה, ואסור להסתכל בכנדי צבעונין של אשה שהוא מכיר אותה, אפילו הבגדים אינם עליה שמא יבא להרהר בה, פגע אשה בשוק אסור להלך אחריה אלא רץ שתשאר לצדדין או לאחריה, ולא יעביר בפתח זונה אפילו ברחוק ד' אמות, והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה עונו גדול מאד, ואסור לשמוע קול זמר אשה או להסתכל בשערה:

ט אין שואלין בשלמו אשה כלל, ואפי' ע"י בעלה אסור לשלוח לה דברי שלומים ולכן כשכותב אגרת לחבירו אסור לכתוב ותאמר שלום לזונתך, אבל מותר לשאיל לבעלה או לאחר איך שלומה, וכן מותר לכתוב לחבירו הודיענו משלום וזנתך:

י המחבק או המנשק אפילו אחת מן הקרובות שאין לו שום הנאה הריו זה עושה איסור שאין קרבים לערוה כלל, חוץ מן האב עם בתו, והאם עם בנה שהם מותרין בחיבוק ונישוק:

הרי אלחנן במדרכי מפרש וסובר כן, ומה שכתב הרא"ש בטעם רש"י מהא דא"א לו לבעול כולן, וצריך לומר בטעמו אליבא דרש"י דשתי ביאות אפשר זה לרובא דאינשי כדמשמע בגדה דף ט"ו ע"ב דלרי יהושע שאמר רואה אני את דברי ב"ש שצריכה לבדוק על כל תשמיש א"ל תלמידיו רבי כמה הארכת עלינו שפשוט שהוא משום שיצטרכו להמתין זמן קטן מלבעול, אבל יותר משתי ביאות לא אפשר אלא ליחידים בריאים ולא חשו לאסור בשביל היחידים. אבל ר"ת והרמב"ם סברי דשייד לאסור בשביל היחידים שמצוי גם בשלש וארבע ביאות וממילא לא שייד גבול דהא איכא גם בעלי תאה כאלו דליכא גבול בתא דומרי בסנהדרין דף פ"ב ואולי אף שאינו יכול לבעול אינו חושש שתגלה אותה שלא נבעלה מאחר שגם היא היתה רוצה וכדחזינו שגם רש"י אוסר למי שעסקו עם הנשים אפילו עם כמה נשים, אלא דרש"י סובר דיהחשוש שמא לא יחפו על אינש בעלמא דאפשר שלא יבואו עוד פעם בעלמא ביחוד עמו, אלא דוקא רוכל דריגלי מלחו ומזדמן טובא, ור"ת והרמב"ם סברי דיש לחוש גם ליחוד עם כלהו דאין דרכן של נשים לגלות דברים אלו מאחר דאפשר ליארע זה גם עמון, עכ"פ איך שנימא בטעמן יש להורות כהרמב"ם והמחבר.

סו. כמה הם נשים הרבה עם אנשים הרבה שאין תושבין ליחוד

הא דאיפסק בש"ע סעיף ו' דנשים הרבה עם אנשים הרבה אין חוששין ליחוד, שיעור הרבה הוא שלשה אנשים ושלש נשים כמפורש בח"מ סק"ט כמה שמבאר ראיית הח"מ מה דבחתן שפירסה אשתו נזה שאמרו הוא ישן בין הנאנשים היא ישנה בין הנשים דמשמע בבית אחד, דכתב הח"מ דמשמע שני אנשים לבד החתן ושתי נשים לבד הכלה, וכן איתא בב"ש סק"ח, ומה שהקשה הח"מ דהא איכא לפרש דאנשים ונשים הם דוקא נשי תאנשים לא קשה כלל דאיכא היה סגי באיש אחד עם אשתו וצ"ע כוונת הח"מ, ומה שהקשה מ"י"ד סימן קצ"ב לא מוכן, ועיי"ש בגליון הש"ע דפוסים האחרונים שנדפס על סעיף ד' מכנה"ג שמביא מהגמ"י בשם ראב"ן שג"כ מפרש בכתובות ישן בין תאנשים שהם שני אנשים דוקא והיא ישנה בין הנשים שהן שתיים, והוא תגמ"י בפכ"ב מא"ב אות א' על תא דחתן שפירסה אשתו נזה, אבל לדינא ליכא איסור לאשה להתייחד עם שני אנשים בעיר דכתב הרמ"א ודכתב הח"מ.

סז. יחוד בפחות משיעור מוצאה

אם א"א להיות היחוד אלא פחות מכדי שיעור טומאה ליכא איסור יחוד דבשביל חבוק ונשוק לא גזרו

פ"א ע"ב דאף ר"ח קדש את בתו כשהיתה קטנה טובא שהיו מתבייגין לה בכנפיה, ובזמן התוס' וגם קודם כבר הרבה שנים עד לא כבר סמוך לדורותינו היו ג"כ נהגין לקדש בנות הקטנות כמפורש בתוס' קדושין מ"א ע"א ד"ה אסור, וגם היו משיאים אותן תיכף והא כל הטעם היה משום הנדוניא והוצאות הנישואין שזה הא שייד עיקר להנישואין, שלכן אולי ידעה כבר גם תינוקת בת שלש שאיכא יסורין ע"י תבעל אך שזהו לטובתה ומסתמא כשפיתה אותה אמר שהוא כבעל לה. אבל בעצם עדיין תמה דאף אם הטעה שהוא בעלה דאי תספר לאביה ולאמה ולא היה שייד לאסור יחוד עמה, וצ"ע הטעם אף בזמנא. אבל בזמננו ודורות אחרים שלפנינו הרי תא לא שייד לחוש כלל ולכן איננו רוצה להורות כזה לא היתר ולא איסור, אבל איננו מזהה באלו המקלילין, ואיכא בספק אם היא בת ג' שנים מסתבר שאין לאסור אף כשהיא מקרובות שאסור יחוד עמה, וגם שכרוקים שהוא יחוד דפניה טעורה דהא רק איסור מדרבנן כדלעיל אין לאסור לע"ד.

יג. אם פותר ללמד תינוקות כשאשתו אינה בעיר

מי שאשתו בעיר אחרת, למאי דמסיק בח"מ ס"ק כ"א אסור ללמד תינוקות כשאין אשתו בעיר, אבל רעק"א הביא בהגהותיו מתשובת לחם רב שנהגין להקל אף שאין אשתו עמו היינו בעיר דהא קאי על דברי הח"מ שאוסר דזה נהגין להקל ובפ"ח מפורש אף שאין אשתו בעיר עמו, וכן הוא ודאי דהא לא אפשר לבטל התינוקות מלמדם כשנודמן שאשתו הלכה לעיר אחרת על איזה ימים, וגם כשאשתו ילדה ולד בביתה והוא לומד בבית אחר או ילדה בביה"ח יתבטלו שבע ושבעים דהא דמי זה לאינה בעיר, ואף אם ימצא לשכור אחר במקומו לא טוב כ"כ להתינוקות ולכן ודאי כוונתו שנהגין להקל אם אך יש לו אשה אף שאינה בעיר, ותמה להח"מ אין היה שייד להתמיר בזה וצ"ע, אבל למעשה נהגין להקל כרעק"א בשם הלחם רב.

יד. במחלוקת רש"י ור"ת ביחוד עם הרבה נשים

במחלוקת רש"י ור"ת בסוף קידושין (פ"ב ע"א) ביותר משתי נשים שלרש"י ליכא איסור יחוד למי שאין עסקו עמהם ולר"ת איכא איסור יחוד ואפילו עם הרבה נשים ולמי שעסקו עם הנשים אסור אפילו אשתו עמו, והרמב"ם פ"ב איסור"ב ה"ח אסור אפילו עם הרבה נשים לכ"ע כ"ח ובאשתו עמו מותר לכ"ע אף למי שעסקו עמהם. ולדינא יש להורות כהרמב"ם דכתב הח"מ אחר שהביא פרש"י וכתב ויש בזה עוד פ"י אחר שמשמע לי שכוונתו לפי ר"ת, וגם הר"ח שהביא ורא"ש סובר כוונתו שדבריו דברי קבלה, וגם

אנשי כנה"ג ונקירת עיניה ויבואו לידי איסור שלכן אין לאסור אלא להניחם זמן גדול שהיא יותר מרגילות שיחיו ביחוד ומוזה באו להקל אף להניחם זמן גדול שלא כדין, וצריך להזהיר לאלו שיש להם בביתם רק בן אחד ובת אחת שאם ירצו לילך לזמן גדול כנסיעה לבקר בא"י וכדומה שיראו שילינו שם עוד מתקרובים וממכירים באופן שלא יהיה יחוד.

ומסתבר שעם אחותו כשלא שייך חשש לעבור על האיסור ממש כגון שהיא או היא חולים וקנים אין לאסור אף לדור יחד דמאחר דהתיר איסור יחוד עם אחותו שא"כ בתכרח מה שאסור לדור בקביעות הוא דוקא כשיש ממש חשד אבל כשהן זקנים ואף באחד מהן זקן וחולה דליכא חשש אין לאסור.

*

ונכון מה שאמר לך בג"ר מרדכי שליט"א בשמי שיחוד עם אמה ובתה ועם אמה ובת בתה או בת בנה פשוט שליכא איסור ויחוד עם שתי אחיות פשוט שאסור.

חותנך אהבך בלוי"ג.

משה פיינשטיין

פימן פה

בעניינים שונים דיחוד

ד' אדר שני תשמ"א

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ר שמחה בונים הכהן שליט"א.

בדבר השאלות המרובות בעניני יחוד אשר נוגעים כולם למעשה אראה בזה לבור בעוה"י ולהשיב לפ"מ שיעורני השי"ת ברחמי.

א. אשה שצריכה ללכת לבדיקה אצל רופא

בדבר אשה שצריכה ללכת לבית הרופא שצריך לבדוקה כשהיא ערומה וגם בבית הסתרים שא"א זה אלא עם הרופא לבד בחדר סגור, ואף כשיש איות אדם בהמשרד בחדר אחר תא אין הדרך להכנס שמה, ומעשים בכל יום שאף גשים של ת"ת ויראי ה' מתייחדות עם הרופא במשרדו וגם היא עצמה בלא בעלה תולכת לתרופא, תנת ותיתר שנחפשט ורא משום שתרופא אף אם הוא נכרי וערי הוא טרוד במלאכתו לסלק מעצמו תאוותו, ואף כשכלה מלאכתו שהוצרך לתעסק בה אם הוא בזמן שקבע שיבואו אליו תחולים וערי לא יוכל לשהות עמה עוד זמן מפני אלו שמחכים

דרך המדינה, ובספק אם כבר יתר מרגילות יש לאסור והוא כספק ידיעה דלא נחשב כספק לחקל אף באיסורין דרבנן.

ועיין בפרישה אות ג' שכתב עמש"כ הטור הו"ן מן תאב שמותר להתייחד עם בתו והאם עם בנה דח"ה עם אחותו מותר, אין הטוה דשותה ממש לאם ובת אלא דשותה עכ"פ לזה שיש גם באחותו היתר קצת והוא ביחוד לפי שעה ככתב הטור בקצור פסקי הרא"ש דלא מסתבר לו שיפלוג עם אביו הרא"ש. וראיתי בספר אוצר הפוסקים על אה"ע בסק"ד אות ב' בשם ס' אמרי יושר דלרש"י יכול ללון בבית אחות כשהיא פחות איזה ימים משלשים יום, וכונתו מסוף דבריו דלא ידור עמה תמיד דמפרש דהוא יותר מחשיבות פ"ק, לא נכון כלל דלפרקים אם נפרש דהוא לשלשים יום כנא דבס' תרואה הוא פעם אחת לשלשים יום ולא כל השלשים וגם הפירוש הוא שיהיה הריחוק שלשים יום מגמר טעם הראשון אבל שיעור היחוד עצמו לא נאמר כלל בלשון זה דלכן אין דיוקו כלום, והמצ"ח למטה אולי נתכוין לגמ' ר"ה דף ל"א ע"י ג"ג הוא שם על זמן הריחוק, וגם מה שהובא שם מספר צוף דבש שבי לילות מותר ללון ולא ג' לילות שהיא בחשיבות דירה שאסור אפילו דירת עראי הוא רק סברא בעלמא בלא שום מקור, אלא הנכון לדינא ככתבתי שהיא שיתא ביאתו לביתה באופן הניכר שהיא רק לבקר ולהתארח וגם שלא ישא יותר משיעור הרגילות באותו מקום להתארחות וגם יש חלוק בא ממקום רחוק לבא ממקום קרוב כדלעיל.

ואח ואחות שהן עדיין בבית אביהן שלכאורה כיון שהם רגילין טובא והם דרין יחד בהתקרבות גדולה לא רק בזמננו אלא גם בזמן התנאים ואמראים כמפורש בטוה דף מ"ג ע"ב במה שא"ר יצחק א"ר יחנן משום ר"א בן יעקב בחורגתא תבדילה בין תאחין אסור לינשא לאחין דמתתווי כי אחתייהו, הרי שאחין ואחיות היו גדילין יחד בבית אחד ולא היו נזהרין מיוחד, וכמובן שגם כשנשארו בבית רק אח ואחות יחידים גמי היו דרים יחד בבית אחד, ואף שהם ישנים בלילה בשני חדרים מ"מ הם נמצאים יחד הרבה זמן, ואין חוששין תאב והאם להניחם לבדם שעות טובא שהולכין מתבית לאיוו שמחה וגם לטייל בעלמא ולפעמים אף על איזה ימים ולכאורה הם כדרים יחד תמיד שאסור עם אחותו. וצריך לומר דאח עם אחותו כשדרים בבית אביהן ובכ"מ שהם עם אחרים שליכא יחוד ליכא היתר ותאות כלל להן שתרי אף כשנוגע בגופה ומחבק ומנשק לאחותו אין לו בזה שום תנאה ולא ניתוסף לו תאות לה בזה כדאיתא ברמב"ם פכ"א מא"ב ה"ז, וכ"ש שזנותקרבנות שלהם לא יגרם להם שום תאות וחזרתו, ורק ביחוד בלילה בשינת בית אחד זמן גדול יש לחוש שיקל בעיניו אף תתרחקות הטבעי שגששת ע"י תפלת

ד. פתח לרה"ר כשהדלת נעולה

בפתח פתוח לרה"ר כבר בארתי דאפילו נעולה הדלת כדרך כל הדלתות שדרך כ"ע בכרכים לנעול מבפנים מצד שמירה, כיון שדרך כ"ע דכששומעין מי הנוקף על הדלת או שמצלצל על הפעמון שנעשה לכך בא מי שבפנים ושואל מי הוא וכששומע שהוא מהמכילים ואפילו אינו מכיר ממש פותח כשמבין שהוא סתם איש מרובא דרובא אינשי, ליכא איסור יחוד כשהוא בזמן שבאין סתם אינשי לבית אף כשלא הודיעו קודם, דמרתתי שמא יגקוף מי שהוא על הדלת ויהיה מוכרח לפתוח תיכף. אבל בזמן שאין דרך אינשי לבא, או במקום שלא שכיחי אינשי לבא איכא איסור יחוד כשהדלת נעולה, ורק בפתוח ממש ליכא גם אז איסור יחוד דמאחר דקיל ליכנס מירתתי אף מיחידים.

ה. פתח פתוח לרה"ר בלילה

פתח פתוח ממש שהיה שייך זה רק בכפר קטן שמכירין כל אחד את כל הורים ויודעין גם שלא יבואו לשם עובדי דרכים בלילה לא מהני לסלק איסור יחוד. ובכרכים גדולים שאירע זה ששייך זה רק כשהם יושבין ושומרין הפתח מהני מפני היחידים הנמצאים גם בכל הלילה ברחובות אבל הוא דבר שכמעט ליכא המציאות ואין לשאול בזה.

ו. בדין אשתו משמרתו ובמשיכ הבייש פיק ח'

בשי"ע הוא כמפורש שאשתו משמרתו הוא דוקא כשהיא נמצאת עמו ולא סגי במה שהיא בעיר, מדשינח בלשונו שמצד הבעל איתא בסי' כ"ב בסעיף ח' אשה שבעלה בעיר אין חוששין להתייחד עמה, וגם מסיק טעם מפני שאימת בעלה עליה, ובאשתו איתא בסעיף ג' אם היתה אשתו עמו ה"ו מותר להתייחד, שעמו הוא משמע יותר עמו ממש וגם מסיק הטעם מפני שאשתו משמרתו ולא שייך לשון שמירה אלא כשהיא נמצאת שם. וכן הוא בסעיף ה' לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהן שם שג"כ משמע שהוא דוקא כשנמצאת שם ממש. דברי הב"ש סק"ח תמהוין דכתב על מה שאיתא בשי"ע אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהן, ואו אשה זו בעלה משמרתה והיא לא תזנה או השניה בושח ג"כ לזנות, הא מצד תאשה שלא תזנה סגי אף שבעלה אינו שם אלא שיתא בעיר, ואם מצד תאשה שלא תזנה הוא היותר היה סגי בבעלה של אחת מהן בעיר אף שאינו שם. וגם הא הב"ש עצמו כתב אח"ו וכן איש אחד עם נשים רבות מותר כשאשתו עמו הרי גם בב"ש בסי' זה מפורש דאשתו משמרתו להבעל שלא יזנה, וכמפורש בשי"ע בסעיף ג' וכלשון המשנה

שם ואף אם עדיין לא באו שם חולים אחרים הרי חושש שיבואו עוד אחרים. וכשנשארה היא באחרונה שיודע שיותר לא יבואו שליכא טעמים אלו סומכות ע"ו שאיכא להרופא משרתת במרפאה (אפיס) שלו ואם תתאחר יותר זמן מכפי הרגיל ייראו שלא תחשוד את הרופא, והרופא אף שהוא נכרי ימנע מזה כדי שלא יבא עליו שם רע ויתמעטו החולות לבא אליו מפני בעליהן שלא יניחום לילך לרופא זה אבל מה שמתייחדת עם הרופא אף כשאין לו משרתת ואף אחר הזמן וגם ע"י יחוד זמן מיוחד לה בעצמה נראה שאין להתיר ומוכרחת לקחת עמה אחד מבניה ואם אין לה יחיה מוכרח תבעל לילך עמה, אבל לא נאסרה על בעלה אף כשהלכה בעצמה דאין אסורין על היחוד.

ז. אסור והיתר בחלון פתוח לרה"ר

בחלון הפתוח לרה"ר או לחצר שנמצאים שם הרבה אינשי, אם הוא למעלה ממקום שיכולין לאינשי שמתוך לראות דרך שם אסור ואף אם אפשר לטפס וליכנס אסור דאין דרכן של אינשי ליכנס באופן כזה ולא מירתתי, ואם הוא חלון למטה שיכולין לראות אינשי שמבחוץ או אם דרך החלון יכולין לראות גם בחזרים ואחרים קצת יש להתיר, ואף אם אין יכולין לראות אבל יכולין להרגיש מה שנעשה שם יש להתיר, ואם איכא חדר אחד שלא אפשר להרגיש אלו שמבחוץ אסור.

ח. נסיקה עם אשה במכונות

ליסע יחד עם אשה במכונות (קאר) לכתחלה דאי אין להתיר דאף שעיקר נסיעתם תהא על הדרך הגדולה ששם נוסעים אף בלילה הרבה אינשי במכונות אבל הא אפשר להסב מן דרך הגדולה לדרך קטנה, ואף ביום אולי יש לחוש שיניחו המכונות על הדרך ויתרחקו מן הדרך במקום שיש אילנות שיחיה מקום סתר לבעלה, וכ"ש בלילה דאפשר שיש לחוש גם שיבעלה שם במכונות גופה אבל בשעת תחזק כגון שצריכה אשה משכנתווי ג"כ ליסע למקום שהוא צריך, או כשאשה זאת שהולכת בדרך מבקשתו ליכנס במכונות כמו שאירע כזה הרבה פעמים במעונות הקיץ שאם לא יכניסנה למכונות יאמרו עליו שהוא צר עין ואכזרי, וכשהו נכריזת איכא בזה גם משום איבה יש להתיר, משום דמשמע דאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין אלא שמא יתקוף ויצר ויעברו במקום שנגיזאים, ועיין בב"ש סימן כ"ב סק"ס במחלוקת הרי"ו ופארש"ל, ומשמע קצת שפליגי בזה. ובשעה"ד יש לסמוך על הרי"ו דכן משמע שסובר הפרישה עיי"ש, ולכן ליסע במכונות בשעה"ד יש להקל בכתבתי.